

הוא לקח איתו את לבו!

בין כה לא תעזור לואק, אז מוטב שיח-
זירו אותו הביתה.
"לא הבנתם", אמר הפרופסור לוי, "אני
מתכוון להשתלט לב שלם חדש!"

★ ★ ★

"לא נתתי הסכמה להשתתף"

פרופסור מורים דני אמר לנו: "א-
תם צריכים להחליט אם אתם מוכנים
שאני אשתול לב חדש לואק."

לא אמרנו לו שום דבר, אפילו לא די-
ברתי על העניין עם בעלי, אם הוא מוכן
או לא. אף פעם לא אמרתי לפרופסור לוי
שאני מוכנה שישתול לב חדש לואק. לא
ביקשו ממני ולא חתמתי על שום מסמך
שאני מרשה, אבל אולי ז'אק חתם והסכים
בלי שידעתי זאת.

אני יודעת שלפני שהכניסו את ז'אק ל-
מחלקה של פרופסור לוי החתימו אותו על
איוזה מיסמך, אני לא יודעת מה זה היה.
אבל ז'אק לא אמר לי שהוא מוכן שישתול
לו לב.

אחרי זה ראינו את פרופסור לוי עוד
כמה פעמים. כל פעם הוא אמר לנו: "נו,
תחליטו!" אם ז'אק הסכים להשתתף, לוי
לא היה מבקש כל פעם. אבל אולי ז'אק
הסכים. כי הפרופסור לוי נתן לנו להבין
שבלי השתתף, מצבו של ז'אק אבוד.

שלחתי מיברקים לאחיו ואחיותי של
ז'אק בפאריס שיבואו לארץ. כמה עברו
איוזה שבועיים-שלושה מיום השיחה עם לוי,
ביום חמישי לפני שבועיים נסעתי לבקר
אותו כרגיל בבית-החולים ביילינסון. נכנס
חי לחדר שהוא שכב שם, וראיתי שהמיטה
ריקה. שאלתי את האחיות: "איפה ז'אק?"
והן אמרו לי שלקחו אותו לבדיקות. ידעתי
שזה לא נכון. עשו לו כבר את כל הבדי-
קות שאפשר היה לעשות. בלב שלי הרגשתי
חי שלקחו אותו לעשות לו השתלת לב.

אמרתי לאחיות: "אני יודעת שהוא ב-
ניתוח." הן אישרו לי את זה. יצאתי למי-
דרון לחכות. לא בכיתי. הייתי רק מתוחה
כמו קפיץ. התפללתי בשבילו שהניתוח יצ-
ליח.

אבל זה שכתבו בעיתונים, כאילו קראו
לי במיוחד לבית-חולים לפני הניתוח, זה
בכלל לא נכון.

★ ★ ★

"כל הזמן התפללתי"

א ראיתי את ז'אק כשהוציאו אותו
מחדר-הניתוחים. ישבתי וחיכיתי במי-
דרון בית-החולים לראות מה יקרה. כל ה-
משפחה באה לשם: הבנים והבנות, האחים
והאחיות שלו, האמא שלו, החברים והמכ-
רים. כולם הרגיעו אותי. כולם אמרו שה-
לב החדש עובד בסדר, וזה סימן שז'אק
בעלי ימשיך לחיות.

במים הראשונים כמהעט לא ישנתי ב-
לילה. רק התפללתי כל הזמן שהוא יהיה
בסדר. בשבת הלכתי לבית-הכנסת של בית-
החולים. הצלמים של הטליוויזיה רדפו אחרי
לשם. למרות שביקשתי לא לצלם, צילמו
אותי. לא רציתי לדבר עם העיתונאים. ה-
פרופסור לוי אמר לי שלא כדאי לדבר עם
עיתונאים, עד שלא נדע איך יצא הניתוח.
התכננו את כל התמונות של ז'אק. רק ה-
בנק שבו עבד, נתן תמונה אחת שלו ל-
עיתונים.

חשבתי שאני אעשה מסיבה גדולה של
עיתונאים כשז'אק יבוא ומצבו יהיה טוב.
בשבוע הראשון עוד האמנתי וקיוויתי ש-
הכל יהיה בסדר. כיוון שהרופאים אמרו לי
שמצבו הולך ומשתפר, אבל בשבת האד-
רונה הרגשתי שהוא בלב שלי. ידעתי שה-
מצב שלו הולך ונעשה גרוע. פחדתי ש-
משהו יקרה לז'אק שלי.

כשנודע לי שז'אק מת, בכיתי. אחר-כך
טילפנתי לחבר הטוב של ז'אק, שעובד איתו
יחד בבנק, והוא שאירגן את כל הסידורים
להלוויה.

עכשיו אני לא יודעת מה יהיה הלאה.
עוד לא חשבנו על העתיד בלי ז'אק. איבדנו
הבת הגדולה, רצתה ללמוד באוניברסיטה,
עכשיו אני לא יודעת אם תוכל לעשות
זאת. שום דבר לא יהיה יותר כמו שהיה
קודם, בלי ז'אק. הוא לקח איתו את הלב
שלי, את הלב של כלנו.

(המשך מעמוד 19)
רים על העברת הכסף לסניפים. לפני שנע-
שה חולה היה הסגן של מנהל המחלקה.
ככה חיינו לנו בשקט בדירה בבית ערבי
נטוש ביפו. שם גידלנו את הילדים שלנו.
את כל הכסף שהיה מרוחית, היה ז'אק נותן
לי. הוא עצמו היה איש שמח ועליו, תמיד
אהב לעשות חיים במסיבות, לרקוד ולספר
בדיחות.

עם הבריאות שלו היו לו צרות לפעמים,
בעיקר עם הכליות. אבל מהלב הוא לא
סבל.

★ ★ ★

ההתקפה הראשונה

לפני שנה היה ראש-השנה ביום חמי-
שי ושישי. בשבת שאחרי זה התעוררתי
תי בבוקר ואני רואה את ז'אק נושם
חזק, סובל מחוסר אוויר. הבנתי שיש לו
התקפת לב. רצתי כמו שאני, עם כותונת
הלילה, אל השכן, וביקשתי ממנו שישלפן
לרופא שגר לא רחוק. השכן כל כך הת-
בלבל שבמקום לטלפן הוא רץ אליו ברגל.
בא הרופא של קופת-החולים לעובדים לאר-
מיים. פתח את החלונות שיהיה אוויר, יצ-
ף במגבת, ונתן לז'אק זריקות. כשזה לא
עזר, לקח אותנו השכן באוטו שלו לבית-
חולים איכילוב. שם שכב ז'אק עד שהבריא
מההתקפה.

אבל מאז התחילו הצרות עם הלב. הוא
קיבל עוד שתי התקפות לב ולקחו אותו
לבית-חולים דונוול. לפעמים גם היה שוכב
הרבה בבית. בפעם האחרונה ששכב ב-
דונוול, קרא הרופא לדר' מורים לוי מ-
ביילינסון, שיראה אותו.

לא ידענו בדיוק מה יש לו. אבל ידענו
שיש לו מחלת לב קשה. כשלקחנו אותו
הביתה, הזמנו רופא פרטי לטפל בו.
אני נעשיתי משוגעת לגמרי מהשנה ה-
זאת. כל הזמן הייתי חושבת רק עליו. ה-
בת הגדולה שלי גמרה את הגימנסיה ואני
אפילו לא יודעת מה הציונים שלה.

★ ★ ★

ז'אק רצה הביתה

בהתקפת-הלב האחרונה כבר לקחו
את ז'אק לבית-חולים ביילינסון. הוא
שכב שם במחלקה פנימית ג' ואני הייתי
נוסעת כל יום לבקר אותו. הרופא שטיפל
בו אמר לי, שהמצב של הלב של ז'אק רע
מאוד. יש לו ססתום אחד קרוע, והשריר
של הלב מתכווץ לא כמו שצריך. הוא אמר
שאולי יצטרכו לעשות לו ניתוח של החלפת
ססתום, אבל גם אז הלב לא יהיה לגמרי
בסדר. מפני שהשריר לא בסדר. הוא גם
אמר לי אז שהדבר היחיד שיכול לעזור ל-
ז'אק זה השתלת לב חדש, אם יעשו דבר
כזה בארץ.

כל יום הייתי מביאה לז'אק עוגות מיוח-
דות בלי מלח, שאפיתי בשבילו והוא היה
אוהב, למרות שבבית-החולים נתנו לו יחס
מצויין ונתנו לו איוזה אוכל שרצה. אחר-כך
אמרו לי האחיות שפרופסור לוי רוצה ל-
דבר איתי. תפסתי אותו פעם כשיצא מה-
מחלקה שלו, המחלקה לניתוח-לב, ואמרתי
לו: "פרופסור לוי, אני רוצה שתדבר רק
איתי." הוא אמר לי: "אני רוצה לדבר
איתך ועם בעלך בחדר."

נכנסנו שנינו לחדרו. הוא הסביר לנו עם
דיאגרמות איך עובד לב ומה קרה ללב של
ז'אק. הוא אמר שהחלפת מיסתם לא תע-
זור לו הרבה. בסוף הוא עוד אמר לנו
משפט שלא הבנתי אז: "אם יצטרכו לע-
שות השתלת לב בישראל, תשאירו את זה
לנו."

לא חשבתי שעומדים להשתול לב לז'אק.
חשבתי שהוא מדבר על השתלת מיסתם.
דיברתי עם בעלי לבד. הוא אמר לי שהוא
רוצה להתיעץ עם אמו ואחיותיו. אמרתי
לו: "זה עניין שלך. אתה צריך להחליט. לא
חשוב מה אומרת המשפחה."

למחרת בבוקר אמר לי ז'אק: "אם נג-
זר עלי למות בין כה וכה, אני רוצה לנ-
סוע הביתה ולהשאיר את גורלי בידי ש-
מיים. אנחנו לא אנשים דתיים, אבל בשנה
האחרונה, מאז נעשה חולה על הלב שלו,
עשיתי הכל מה שאמרו לי, הייתי צמה,
מתפללת והולכת אצל רבנים. פנינו לפרו-
פסור לוי והודענו לו שאם השתלת-ססתום

הגיע הזמן להתכונן לבחירות

חברי התנועה ואוהדיה באזור חיפה והצפון מוזמנים לכנס פעילים
ומסבירים שיתקיים ביום חמישי זה, 26 בדצמבר, ב-8.30 בערב,
במעון "כרמליה", רחוב הרצליה 35, הדר, חיפה

על הנושא:

לקראת המערכה:

בחירות 1969

יפתח אורי אבנרי

פוליטכניקום

בגרות
ומוקדמות

מורים אקדמאים מעולים, אפשרות חזרה במקרה
של כשלון, ספרי למוד ותקצירים בהוצאת ביה"ס.

פרטים, הרשמה בשעות 9-1; 8-5

רמת-גן
ביאליק
42

חיפה
שמריהו לוי
30

תל-אביב
ברנר 17
מפנת אלנבי 55

קסם בשפתייך
וזהר לצפורנייך
בשפוחנים ולכות של
דורה - גלוס

dura gloss

AMERICA'S LEADING BRAND